

Kun. P. V. Geras.

9/26

EGLUTĖ

1951

SAUSIS

NR. 1

Liet. Nacionalinė
Martyno Mažvydo
Biblioteka

1951 SAUSIS Nr. 1

Redaguoja
PRANAS NAUJOKAITIS
Leidžia
LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 59 So. 3rd St., Brooklyn 11, N. Y.

I NAUJUOSIUS METUS

Šiuo numeriu "Eglutė" pradeda savo gyvenimo antruosius metus. Nors neilgas jos amžius ir dar nedrąsūs jos žingsniai, bet ji jau turi savo ryškų veidą. Lietuviškos ugnies kibirkštėlę ji meta į jaunųjų skaitytojų širdis, o jose kuriasi negestanti Tėvynės meilės ugnis. "Eglutės" skaitytojai yra tikrai dėkingi poetui B. Brazdžioniui, šio laikraščio autoriui ir pirmajam jos redaktoriui, už tokio gražaus lietuviškos kultūros židinio sukūrimą, o jos leidėjui Kun. P. M. Jurui už to gražaus sumanymo įvykdymą.

Nors dėl susidėjusių aplinkybių "Eglutės" kūrėjas B. Brazdžionis iš redaktoriaus pareigų, pradedant šiuo numeriu, yra pasitraukęs, tačiau "Eglutė" ir toliau eis jo pramintąja vaga, stengdamosi ne tik išlaikyti pasiektą lygį, bet kiek galėdama ir tobulėti.

Redaktorius, leidėjas ir administratorius nuoširdžiai sveikina visus "Eglutės" bendradarbius ir skaitytojus, pradėjusius naujus 1951 metus ir linki visados budėti švenčiausių lietuviškų pareigų sargyboje!

Pasaulio istorijoje šie metai pradėjo antrąją XX-ojo amžiaus pusę. Pirmoji šio amžiaus pusė buvo labai gausi išradimais ir technikos pažanga, bet ji nepajėgė sukurti pasaulyje taikos ir įgyvendinti teisingumo. Antroji amžiaus pusė pradedama baisaus karo grėsmėje. Ką slepia ateitis, nežinome, bet gyvenkime bent tikėjimu, kad šitame amžiuje pasaulis gyvenimą vėl pradės tvarkyti pagal Kristaus mokslą ir kad bent jūs, jaunieji skaitytojai, dar sulauksite tikros taikos ir mūsų mylimos Tėvynės laisvės.

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. Office of Publication, P. O. Box 22, Brockton 68, Mass. January, 1951. Vol. 2, No. 1
Subscription: \$3.00 yearly. Outside U. S. A. — \$3.50 yearly Single copy 30c.

Entered as second-class matter at the post office at Brockton, Mass

MIEGOK SALDŽIAI

LEONARDAS ŽITKUS

Kokią lopšinę tau, mažyti,
Dainuoti šiandien aš galiu?
Skliautai dangoraižiais raižyti,
Miegok saldžiai, vai liūlia liu.

Sapnuok — atplaukia nemunėliai
Ir neša glėbį tau gėlių,
O tu šypsaisi ramunėlei...
Miegok saldžiai, vai liūlia liu.

Seniai saulutė užsimerkė,
Numetus naštą spindulių,
Ir žvėrelius užmigdė parke.
Miegok saldžiai, vai liūlia liu.

Sapnuoja mažas bezdžioniukas,
Kad jis pavirto zuikeliu.
Ir prakalbėjo akmenukas.
Miegok saldžiai, vai liūlia liu.

Ir žvengia žirgas karuselėj,
Lyg bėgtų sodžiumi žaliu,
Ten, kur margi padubysėliai.
Miegok saldžiai, vai liūlia liu.

Skliautai dangoraižiais raižyti,
Nuves toli sapnų keliu.
O aš dainuosiu tau, mažyti,
Tuos žodelius, vai liūlia liu:

Užauki didelis, būk vyras!
Keliauk už marių, už gilių!
Kur Nemunėlis teka tyras!
Miegok saldžiai, vai liūlia liu.

1950 metų "Draugo" poezijos konkurse
už šį eilėraštį L. Žitkui - Žitkevičiui pa-
skirta pirmoji premija.

MAŽASIS DIDVYRIS

4 paveikslų vaidinimas vaikams

JONAS KUZMICKIS

II PAVEIKSLAS

Kalėjimas. Prie sienos stovi surištomis rankomis Jonukas. Jo plaukai susivėlę, veidas truputį sukruvintas.

1 vaizdas

JONUKAS (*kalba neramiai, verkšlenančiu balsu, blaškydamasis po kambarį*). Ir ko jie iš manęs nori. Negi jie mano, kad aš būsiu išdavikas ir pasakysiu, kur mokytojas? Tegu jie su manim ką nori daro — ir toliau muša, spardo, valgyti neduoda, — aš vistiek tylėsiu. Juk esu dar vaikas, nieko gero negaliu tėvynei padaryti. Kas kita mokytojas: jei jam pasiseks išvengti kalėjimo, jis daug gero gali mūsų tautai padaryti!

(*Už scenos pakyla triukšmas. Garsiai šaukia sargybinis, spardo kojomis, ir aimanuodamas rėkia kalinys. Jonukas pradeda nerimauti, blaškytis, paskum atsisėda ir rankomis užsiima akis*).

Ne, daugiau negaliu... Jie ir mane taip muš ir spardys, kol arba visai užmuš, arba privers mane pasakyti, kur mokytojas...

O aš toks alkanas, ištroškęs! Kad nors turėčiau kokią duonos plutelę, arba lašelį vandens...

Motute, ką tu galvoji apie mane? Ar meldies? Tu nežinai, kaip man sunku...

(*Vėl pasikartoja triukšmas už scenos ir Jonukas karštligiškai blaškosi*).

Ne, aš neištversiu! Juk vistiek jie privers mane viską pasakyti. Aš negaliu daugiau kentėti, negaliu ištverti alkio, troškulio ir mušimo skausmų. (*Atsigula ant čiužinio ir dejuoja*). Dieve, mano Dieve, gelbėk mane!

(*Jonukas pasiblaškęs užmiega. Aplinkui pasidaro nepaprastai tylu. Toli už scenos suskamba vaikų daina*).

2 vaizdas

VAIKAI (*už scenos dainuoja*)

Aš atsimenu namelį
tą gimtiniį savo,
kur motulė prie ratelio
supdama liūliavo.
Ir dainelė ta lopšinė,
ta daina motulės
ir šiandien mano ausyse
skamba čiūčia - liūla...

(*Dainai dar nenutilus, į kalėjimą ateina Lietuvos Dvasia ir sustoja prie miegančio Jonuko*).

LIETUVOS DVASIA. Sunkiai vargsta mano vaikeliai, kankinami kalėjimuose, koncentracijos stovyklose ir ištėrime. Ne už blogus darbus, ne už piktadarysčius jie persekiojami: svetimiems įsibrovėliams nepatinka, kad jie myli tėvynę Lietuvą ir nori ištikimi likti savo kraštui.

Kenti ir tu, mano mažas sūnau, kad nenori išduoti savo brolio lietuvio, persekiojamo už gražius darbus savo tėvynei. Tu nusilpai, pavargai. Tavo dvasia palaužta ir tu ryžtiesi išdavikiškai pasielgti, kad tik savo gyvybę išgelbėtum...

Sūnau, daugiau meilės tėvynei ir ištvermės kentėjimuose! Žinok, tavo motinos tėvynės kančia dar didesnė, nes ji kenčia visų savo vaikų kančią. Tačiau ta kančia nemažės, bet dar labiau augs, didės.

Laikykis, mano sūnau! Nepalūžk! Nors ir labiausiai kankinamas, neišduok savo brolio. Juk išdavikus visi pirštais bado, nedraugauja su jais...

(*Pakėlusi rankas į dangų*). O dangau, laimink šitą mano mažutėlį, siųsk jam daugiau ištvermės ir jėgų! (*Pamažu išeina*).

VAIKAI (*už scenos stipresniu balsu dainuoja*).

Čiūčia - liūlia, mažutėli,
auk, greičiau užauki,
ir Dievulis, ir tėvynė
tavęs jauno laukia.
Jei išklystum į pasaulį
platų begalinį,
tėviškėlės atminimai
te laimužę miní...

3 vaizdas

JONUKAS (*pamažu kelia galvą, dairosi*). Motina tėvynė mane sapne aplankė ir mano jėgas sustiprino... Taip, aš buvau

silpnas bailys, žadėjau mokytoją išduoti... (*Keliasi*). Ne, aš nebūsiu išdavikas! Mirsiu, bet nepasakysiu, kur yra mokytojas...

(*Sužvanga durų grandinės, ir į kalėjimą ateina Markūza su budeliu*).

4 vaizdas

MARKŪZA. Na, ką, pramušgalvi? Jau apsigalvojai?

JONUKAS (*nuleidęs galvą tyli*).

MARKŪZA (*išsiima iš kišenės pyragaičių ir saldainių*). Jei pasakysi, kur mokytojas, šitie pyragaičiai ir saldainiai bus tavo. Juk išalkai, kaip arklys. Še, žiūrėk, kokie skanūs: su cukrum, konfitūrais... Na, pasakysi, kur tas banditas?

JONUKAS (*nė nežiūrėdamas į pyragaičius*). Apie banditus aš nieko nežinau!

MARKŪZA (*truputį pyktelėjęs*). Negudrauk, vagies šmote! Gerai žinau tokius ponaičius kaip tu! Na, sakyk, kur tas mokytpalaikis?

JONUKAS. Jokių mokytpalaikių aš nepažįstu!

MARKŪZA (*treptelėjęs koja*). Nutilk bandite! Tu gerai žinai, kur jis yra, tik nenori pasakyti. Dabar ne saldainių, o na- gaikų gausi! Fridrich, paimk tą žioplį į savo rankas!

BUDELIS. Klausau, tamsta! (*pačiumpa Jonuką už rankos ir išsitempia iš kalėjimo. Greitai pasigirsta kojų spardymas, bizūno smūgiai ir vaiko riksmas*).

MARKŪZA (*nervingai vaikšto po kambarį, rūkydamas cigaretę*). Jei iš to piemengalio neišgausiu, kur tas banditas, man iš po nosies 5.000 reichsmarkių švilpt ir nulekia...

O gal aš klystu? Gal jis tikrai apie mokytoją nieko nežino?

Bet tada iš kur jo toks užsispyrimas ir atkaklumas? Kodėl jis taip kalba, kad atrodo, jog iš tikrųjų viską apie jį žino?

Ne, reikia dar mėginti! Gudrumu, su saldainiais nesiseka, tai imsime bizūno...

5 vaizdas

BUDELIS (*ištumia sumuštą Jonuką*). Še, tas varlės šmotas!

MARKŪZA. Na, ką?

BUDELIS. Tyli, kaip žemė ir tiek! Nieko nesako.

MARKŪZA. Ak, šitaip? (*prieina šnairuodamas prie drebančio Jonuko*). Na, ką? Dar tyli, nieko nesakai?

JONUKAS (*tyli*).

MARKŪZA (*užsimojęs bizūnu*). Sakai, ar ne?

(*Tuo tarpu už durų pasigirsta bildesys ir riksmas*).

BALSAS. (*už scenos*). Rusai, rusai eina į miestą! Greitai evakuoti kalinius!

MARKŪZA (*nusigandęs*). Vis dėlto jie ateina. (*Bėga prie durų, vėl sustoja ir kreipiasi į vaiką*). Pasakyk, kur mokytojas, tuoj paleisiu namo. Jei tylėsi, išvešime tave į Vokietiją ir daugiau niekad nei tėvų, nei savo krašto nematysi. Na, ką sakai?

JONUKAS (*pro ašaras*). Aš nieko nežinau!

MARKŪZA. Tai... tai supūsi kalėjime! (*Išbėga užtrenkęs duris*).

6 v a i z d a s

JONUKAS (*sudėjęs rankas*). Dieve, nejau taip bus, kaip šitas žmogus sakė?! Nejau aš niekad savo tėvynės ir tėvų nematysiu? Tačiau, kaip bebus, aš savo brolio išdavikas nebūsiu!

U Ž D A N G A

PENKERI METELIAI

ZIG. GAVELIS

Metai penkeri suėjo,
Narsiu vyru būt turiu,
O mamytė man minėjo,
Kad tėvynei reik karių.

Šiandien grįžęs iš darželio,
Labai linksmas aš buvau:
Iš mamytės ir tėvelio
Dovanėlių daug gavau.

Nuo mamytės laikraštėlis,
Kurs vadinas "Eglutė",
Nuo tėvelio šautuvėlis
Spindi, blizga žvaigždute.

Metai penkeri suėjo,
Todėl vyras jau esu,
Prieš Tėvynės pavergėją
Šautuvėlį mėginu.

Žiema A. Mickevičiaus slėnyje, Lietuvoje, prie Kauno.

“Ateities” klišė.

SAPNUOJU GIMTINĖ

STASYS DŽIUGAS

Skrendu per pusnį tartum vėjas.
Vytukas, Jonas — iš paskos.
Tos pačios čia beržų alėjos,
Tie patys žvirbliai ant šakos.

Ant mūsų krenta baltos snaigės.
O mes įkaitusiais veidais,
Linksmi, ir šaltis, rodos, baigės,
Nors spaudžia jis dar ne juokais.

— Stasiuk, jau vakaras artėja! —
Mamytė šaukia iš namų.
Šiurena veidus šaltas vėjas,
O man čia gera ir smagu!

— Sudie, draugai, — ranka pamoju —
Lovelė laukia ten manęs,
Čia pat namai šiaudinio stogo,
Klebena vėjas langines...

BEŽDŽIONĖLĖ IR MEŠKUTIS

JONAS GAILIUS

Kai mažasis Rimutis nurimo ir pradėjo snausti, beždžionėlė stuktėlėjo gauruota letena meškiukią ir parodė jį lopšį:

— Miega...

— Tss!.. Tiktai snaudžia...

Beždžionėlė ištiesė galvą, pasistiebė ant ištiestų kojų ir, užėmusi kvapą, žiūrėjo į Rimutį.

— Miega... Galime pradėti.

Meškutis nerangiai apsivertė ir pašoko ant kojų.

— Na, kopk! — sumurmėjo. — Tik nerėkauk, kad kartais Rimutis nepabustų.

Beždžionėlei nereikėjo antrą kartą kartoti. Vikriai užsirangė ant meškučio nugaros, apsižergė ir riktelėjo:

— Rai - da - da! Zovada!

Meškutis užsoko ant pagalyvės, užkliuvęs už kaspino, suklupo, tačiau tuojau vėl išsitiesė ir rioglinosi ant atramos. Beždžionėlė visą laiką spardėsi, skėtriojosi ir tampė meškiuką už ausų.

— Laikykis, krintu! — staiga šuktelėjo meškutis ir tuo pačiu metu dribtelėjo ant sofos.

— Prisitrenkei? — paklausė beždžionėlė.

— Nosį nusimušiau! — atsiliepė šis. — Negaliu oro atgauti.

— Tai palauk, aš tave pagydysiu! — prišokusi artyn pasakė beždžionėlė ir ėmė trinti jo nosį.

Trynė zulino, kol visai ją atitaisė.

— A - a! A - a - a! — staiga pradėjo verkti Rimutis.

Meškutis pašoko ant kojų ir nudūmė į savo senąją vietą lovos viduryje. Beždžionėlė gi vikriai užsirangė vežimėlio ratais ir žvilgterėjo į verkiantį Rimutį.

— A - a! A - a - a! — skundėsi ir raudėjo mažasis, sukinėdamas galvutę.

— Beždžionėle, skubėk pas mane! — šnibždėjo meškutis. — Kas bus, jei Rimučio mamytė tave ant vežimėlio užtikis?

— Aš jam tik žinduką paduosiu.

Kai beždžionėlė ramiai tupėjo šalia meškučio lovos viduryje, į kambarį tyliai įėjo Rimučio mamytė ir žvilgterėjo į lopšelį.

Rimutis saldžiai miegojo, o jo burnytėje buvo žindukas.

— Apsisapnavo mažutis! — pasakė mamytė ir, pataisiusi apklotėlį, tyliai išėjo.

Beždžionėlė žvilgterėjo į virpantį meškutį ir sušnibždėjo:

— Matai! Ir mudu kaikam tinkava.

Ir abu vėl susiglaudė į krūvą.

Kelionė į DANGŲ

JURGIS JANKUS

Rimutis ėjo šeštus metus ir buvo dideli draugai su senele, kuri mokėjo visokiausių pasakų be skaičiaus. Rimutis ypač mėgdavo klausyti jos pasakojimų apie dangų. Prisiklausydavo, prisiklausydavo, pasakui išeidavo į kiemą, atsiguldavo ant pievutės tarp geltonuojančių pieinių ir ilgai, ilgai žiūrėdavo į dangų. O dangus buvo didelis, mėlynas. Balti debesys, kaip dideli minkšti kalnai plaukė iš anapus miško ir palengva, palengva irėsi per dangaus platybes.

Kartą senelė sėdėjo netoliese ant suolelio po langu ir skuto pietums bulves; ties jos kojomis į kamuolėlį susirietęs gulėjo Rainukas, o Rimutis gulėjo aukštiekninkas ir, rankas po galva susikišęs, žiūrėjo į debesis.

— Kodėl jie taip pamaži plaukia? — staiga paklausė jis pakėlęs galvą.

— Kas? — atsiliepė senelė. Ji nesuprato, ko vaikas klausia.

— Debesys. Va, tie balti.

— Kad jie neturi kur skubėti, — paaiškino senelė.

— O kodėl lietūs iš jų nelyja?

— Kad jie nepaprasti debesys, tai ir nelyja, — ima aiškinti senelė. — Jie, matai, stori, minkšti, kaip pūkų patalai, ir angelai juos deda. Ponui Dievui po kojų, kad minkščiau būtų. Jie gulėjo jam po kojų, gulėjo, pavargo, apsimynė, pridulkėjo, tai angelai ir išnešė į padanges, kad pasilsėtų, išsivėdintų, kad vėjas išdulkintų, iškudentų, išpurintų. Perplauks per dangų, nusileis už kalnelio ir vėl atsiguls po Pono Dievo kojų.

Gal senelė ir dar ką būtų pasakiusi, bet kad su paskutiniais žodžiais ir paskutinę bulvę nuskuto, įmetė ją į puodą ir nusinešė prie šulinio plauti.

Rimutis pasiliko kieme. Jis apsivertė kniūbsčias, parėmė kumšteliais smakrą ir žiūrėjo į kalnelį, už kurio grūdosi dideli būriai baltų debesų ir nebejudėjo iš vietos.

Rimutis nori klausti senelę, kodėl jie ten sustojo, bet staiga ir pačiam viskas pasidaro aišku, nė klausti nebereikia: tai dangaus durys tebėra uždarytos, ir debesys, susirinkę į būrį, laukia, kol šventas Petras atidarys ir pasakys, kad gali vėl sueiti ir gulti po Viešpaties kojų.

Vaikas gerą valandą gulėjo, akis įspyręs į už kalnelio susigrūdusius debesis, ir smagi mintis perbėgo per galvą. Tokia smagi, kad net apsakyti sunku. Jis pašoko, apsižvalgė. Senelės prie šulinio nebebuvo. Ji bulves jau buvo nusiplovusi ir nusinešusi į virtuvę. Tėvai ir šeimyna buvo lauke. Niekas negalėjo jo pamatyti.

Greitai nubėgo į seklyčią, susiieškojo šventadienius drabužėlius, persirengė, pravėręs duris pasiklausė, kur senelė. Skersai priemenę iš virtuvės ėjo pyškėjimas: ji skaldė malkas ir kūrė ugnį. Rimutis vikriai šmurkštelėjo pro duris, nukiceno per kiemą, ties klėties kampu išlindo pro tvorą ir siauru takučiu paniro į rugius.

Palinkusios rugių varpos braukė per galvutę, mušė per nosį, bet vaikas, rankute plačiai mosuodamas, smagus drožė per rugius, paskui parugėmis, per upelį tiesiai kalnelio link.

Per savo lauką takutis buvo gerai žinomas. Čia daug sykių buvo bėgiojęs į pievą ir į upelį, tik anapus kalnelio, prie dangaus vartų, niekada dar nėra tekę jam būti. Bet dabar jis nueis. Kol senelė bulves išvirs, tikrai nueis.

Perbėgęs išdžiūvusio upelio lieptelį — seną suskeldėjusią lentą, — atsisuka pažiūrėti, ar neatsiveja kas namiškių, bet takutis buvo visiškai tuščias ir tik pro rugių viršų buvo matyti namų stogai ir sodas, o takutis smagiai vingiavo padirviais, vis kilo aukštyn į kalnelį, ir debesis vis dar tebestovėjo susigrūdę prie dangaus vartų ir tebelaukė, kad juos atidarytų.

Rimutis pagreitino žingsnį, kad šventas Petras nesumanytų atidaryti dar jam neatėjus. Atidarys, debesis sugužės į vidų ir vėl vartus uždarys. Tada stovėk ten ir lauk, kada atidarys. O šv. Petras gali išeiti ir nuvaryti nuo durų. Gali pasakyti: "Ko čia trainiojies apie dangaus vartus! Eik namo!"

Takutis vis bėga ir bėga į kalnelį. Pro laukinę obelį, vis aukštyn, aukštyn, ir negali galo prieiti. Kalnelis ima statėti ir debesis lyg sumažėja. Rimutis visą laiką turi akis įsmeigęs į juos ir mato, kaip jie grimsta už kalno. "Atidarė", pagalvoja ir pasileidžia tekinas. Debesis dar greičiau ima grimsti.

Visas uždusęs atsiduria ant kalnelio ir staiga sustoja. Prieš akis atsiveria platus laukas, už jo miškas, o tiesiai ant miško prisigrūdę krūvos debesų. Takutis dar galiuką bėga pakalnėn per avižų lauką ir išbėga į kelią, o kelias platus, ilgas ir tiesus eina per laukus tiesiai į mišką. Net miškas truputį įlinkęs toj vietoj, kur kelias eina. Rimučiu pasidaro aišku, kad dangus ne už kalnelio, bet už miško, ir tas kelias turi eiti tiesiai į dangų.

Valandėlę vaikas pastovėjo ant kalnelio, pažiūrėjo į žalume paskendusią sodybą. Iš kamino rūko skysti melsvi dūmeliai ir draikėsi tarp topolio šakų. Senelė virė pietus, ir Rimukui nutekėjo seilė, pagalvojus apie rūgščią grietinę su šutintom bulvėm, apibarstytom smulkučiais, žaliais, kvepiančiais krapais. Jis pažiūrėjo į namus, į mišką ir nusprendė, — kol bus pietūs išvirę, nubėgti ir nors akimirksnį pažvelgti į dangų. Nors tik pažvelgti...

Debesis tebestovėjo viršum miško, o per dangų vis nauji plaukė ir dėjosį prie jų.

Rimutis tekinas pasileido į pakalnę, per griovį išlipo į kelią ir patraukė miško link.

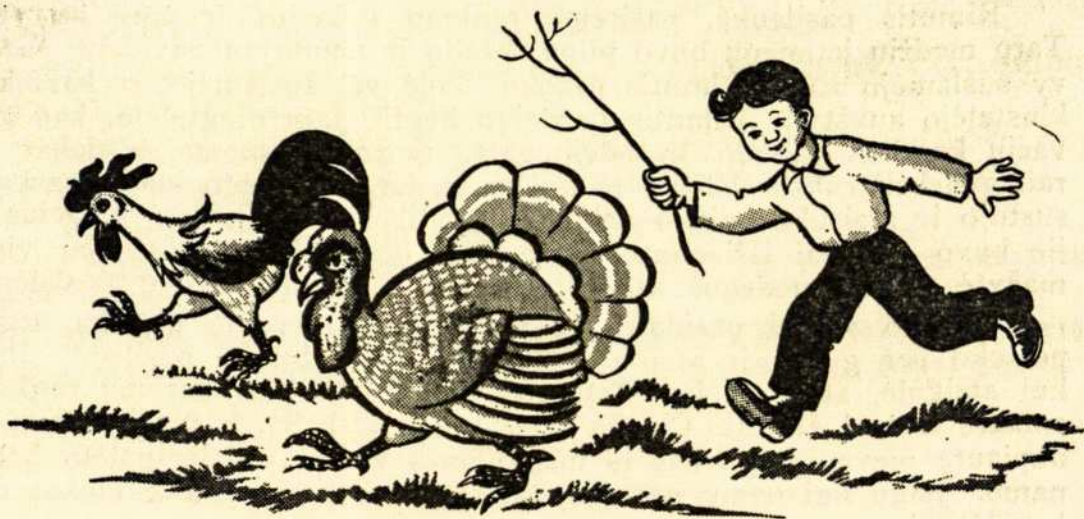
Iš užpakalio atsivijo porinis vežimas, dviem smarkiais sarčiais kinkytas. Rimutis pagalvojo, kad jis galėtų sustoti ir pavėžinti, tada daug greičiau dangų pamatytų, bet vežimas pradundėjo ir nudundėjo, net pasišokinėdamas. Dar galą paėjus, prašvilpė dviratis. Jis nusivijo

ŠULDU — BULDU

VYTĖ NEMUNĖLIS

“Šuldu - buldu” — kalakutas,
“Kakaryko” — jam gaidys,
Vienas greitas, kitas drūtas, —
Kas tuos vyrus pabaidys?

Ir atbėgo Vytenytis
Per kiemelį su žabu
Ir pradėjo vieną vytis,
Ir pradėjo bėgt abu...

ir nusivijo vežimą, kuris tiesiam kely vos bebuvo matyti. Po valandėlės pranyko iš akių ir vežimas ir dviratis. Rimutis atsirado vienas vidury plačių laukų. Iš karės buvo didelės pievos, toli už jų buvo matyti trobos ir sodai, iš dešinės vien tik javų laukai. Per javus, kaip per sieną nebuvo matyti nei medžių, nei trobų. Ir miškas dabar daug toliau atrodė, negu nuo kalnelio. Nejaukumas suspaudė vaikui širdį. Jis sustojo, pažiūrėjo į abu kelio galus, paskum į debesis. Jie tebestovėjo viršum miško, kaip didžiuliai kalnai, ir Rimutis vėl pasileido tolyn.

Galą paėjus, pradėjo skausti kojas, bet Rimutis ėjo ir ėjo. Užėjo skersai kelią tekančią upelį, pastovėjo ant tilto, pažiūrėjo į būrelį duburyje žaidžiančių žuvelių, pagalvojo grįždamas prisigaudyti ir parsinešti vakarienei. Tada nei tėvai, nei senelė nepyks, kad vienas iš namų išėjo.

Pastovėjus eiti pasidarė dar sunkiau. Tik viena laimė, kad miškas jau buvo aiškiai matyti ir debesis tebestovėjo vietoj ir tebelaukė.

Priėjo mišką. Didelį tylų eglyną. Palaukėj ilgos skarotos eglų šakos linko beveik ligi žemės, o toliau buvo matyti tik kamienai ir kamienai, o tarp jų taip tamsu, kaip pavakary klojime. Tik kelias buvo platus, šviesus, ėjo per mišką tiesiai, ir kito galo nebuvo matyti.

Rimutis sustojo ir pakėlė galvą aukštin. Viršuj dangus buvo skaidrus, mėlynas, vienas kitas debesėlis, baltas, kaip sniego gniutulas, palengva traukė viršum eglyno, o tie visi debesis, kurie pirma stovėjo ant kalnelio, paskum ant miško, dabar susirinko kažinkur gale kelio. Vaikas dar pasidairė, pasidairė, paėjo galiuką į mišką ir sustojo. Miške buvo visai kita dvasia, negu laukuose. Čia toli buvo girdėti baugus šiušenimas, atsargūs trekštelėjimai, lyg kas palengva palengva tykinėtų kelio pakraščiais. Nuo viso to berniukui darėsi baugu. Čia gali juk būti vilkų, po šakom gali lindoti kur ragana arba meška. Gali gyventi kur netoli gyvačių karalius. Ir kas nuo jo išbėgs, jeigu jis ims vytis atsistojęs ant uodegos?!

Rimutis pasilenkė, pasirėmė rankom į kelius ir ėmė dairytis. Tarp medžių kamienų buvo pilna šešėlių ir nematytų pavidalų. Griovy sušlamėjo žolė. Rimutis pašoko. Žolė vėl sušlamėjo, ir kažinkas kiustelėjo aukštin. Rimutis pasileido bėgti. Jam dingtelėjo, kad gyvačių karalius pabudo, kyštelėjo galvą iš žolės, pamatė, ir dabar nė raitas nebeištrūksi. Išbėgo iš miško ir dar galą bėgo keliu, paskum sustojo ir atsisuko: nieko nebuvo matyti. Pažiūrėjo ir į griovius — jie buvo neseniai išsienauti, jauna žolė neseniai paaugusi, dar visai mažytė, ir ant uodegos atsistojusi gyvatė joj nebegalėtų pasislėpti.

Nuo to vaikui pasidarė lengviau. Jis dar paėjo galiuką atgal, peršoko per griovį ir atsisėdo pievutėj ant kalniuko pasilsėti. Paskui atsigulė, atsisuko į mišką, atsivertė kniūbščias, parėmė rankom smakrą ir ėmė žiūrėti. Čia jis matė mišką ir kelią, ir plačią, neseniai nupiautą pievą. Jeigu kas iš miško imtų eiti artyn, jis galėtų bėgti namo. Jeigu ligi namų nespėtų, tai rugiuose pasislėptų ir niekas nebegalėtų jo surasti.

Jis gulėjo ir gulėjo, ir niekas iš miško neatėjo. Dideli debesų kalnai stovėjo anapus medžių viršūnių ir nejudėjo. Rimučiu pasidarė liūdna, kad ant kelio į dangų stovėjo tas bailsus miškas. Jis nebegalėjo sulaikyti ašarų, padėjo galvutę ant rankų ir ėmė verkti.

*

— Rimuti, Rimuti, — staiga išgirdo balsą ir pravėrė akis.

Prie jo buvo pasilenkęs tėvas, bet kad miegas buvo toks saldus, tai Rimutis tik nusišypsojo, praniurnėjo: "Aš dar noriu miegoti" ir apsisvertė ant kito šono.

Bet tėvas žadino ir žadino. Tada vaikas atsisėdo ir labai nusteбęs apsižvalgė. Čia nebuvo nei trobos, nei stalo kampe, nei lovos, bet plati pieva, tamsus miškas ir didelė rausva saulė ant pačių medžių viršūnių.

— Kaip tu čia atsiradai? — klausinėjo tėvas. — Mes ko iš proto neišėjome tavęs beieškodami. Ir kaimynų išklausinėjom, ir šulinį ir kūdras išmaišėm, o tu čia guli ir miegi. Kas tave čia atvedė?

Dabar Rimutis viską atsiminė. Pakėlė galvą ir pasižiūrėjo į mišką: viršum miško dangus buvo grynas, nebuvo matyti jokio debesėlio. Aišku, kol jis miegojo, šventas Petras atidarė dangaus vartus, ir visi debesys suėjo į vidų. Pagailo Rimučiu, kad nepamatė dangaus, ir akyse vėl pasirodė ašaros.

— Aš norėjau į dangų, — pro ašaras atsakė tėvui.

— Kur? Į dangų?! — sušuko nustebęs tėvas.

— Į dangų. Bet dabar jau uždarė. Nebepamatysiu...

— O ką tu norėjai pamatyti?

Tik po ilgų klausinėjimų tėvui tepavyko viską išklausti, ir jis nusišypsojęs pasakė:

— Kad taip lengva, vaikuti, būtų į dangų patekti, visi žmonės tenai jau būtų seniai suėję. Tie debesys būna labai aukštai, tik kai tolyn nuplaukia, tai taip atrodo, kad į krūvą sueina. Rytoj važiuosime į bažnyčią, ir, jeigu tik bus graži diena, pamatysi, kad ir už miško tas pats. Debesys bus jau už kito miško. Kai ir už ano nueitum, jie atrodytų dar toliau. Taip gali aplink žemę apeiti ir vėl namo sugrįžti, o dangaus ant žemės nusileidžiant niekur nesurasi.

Taip bekalbėdami parvažiavo namo ir įsuko į kiemą. Čia susitiko su kibirais iš tvarto einančią senelę.

— Kur tą padaužą pagavai? — piktai paklausė ji. — Duokš čia! Kai gerai užplosiu, tai daugiau nesitrenks iš namų!

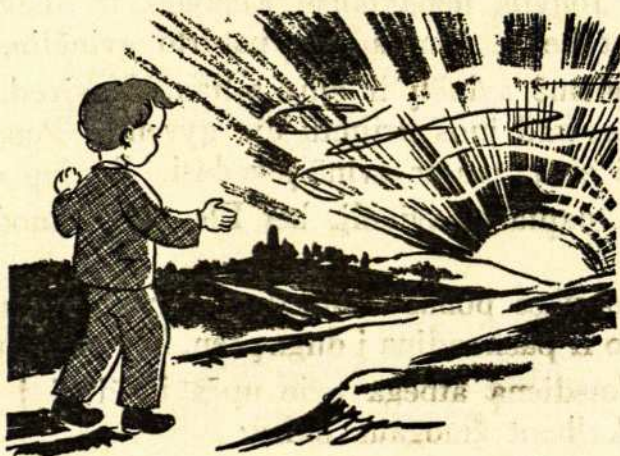
Rimutis prisiglaudė prie tėvo, o tėvas atsakė:

— Kad, mamut, reikėtų mušti ne vaiką, bet tave, kam amžinai suki jam galvą savo pasakom.

Kai visi suėjo į trobą, tėvas papasakojo, kaip buvo, o kitą rytą, važiuodamas į bažnyčią, pasiėmė Rimutį ir parodė, kad tikrai pėsčiam į dangų negalima nueiti.

Tada Rimutis pagalvojo ir atsakė:

— Tai aš pasidirbsiu sparnus ir nuskrisiu.

GIMTOSIOS *Latvian* PASAKOS

JONUKAS IR ELENYTĒ

Buvo Jonytis ir sesutē Elenytē. Jie abu buvo našlaičiai — tēvas ir motina buvo mirę. Jie ējo ī žmones duonelēs ieškoti.

Beeidamas keliu, Jonytis ištrosko gerti. Radēs karvēs pēdeļē su vandeniu, jis ir sako sesutei:

*Elenyte sesyte,
Aš čia gersiu.*

2 kartu

Elenytē jam atsako:

*Jonyti brolyti, negerk,
Būsi jaučiukas.*

2 kartu

Jonytis paklausē Elenytēs ir negērē. Eina toliau. Jonytis randa avelēs pēdeļē su vandeniu ir sako:

*Elenyte sesyte,
Aš čia gersiu.*

2 kartu

Sesutē vēl sako:

*Jonyti brolyti, negerk,
Ba būsi avinēlis.*

2 kartu

Bet dabar Jonytis nepaklausē Elenytēs ir atsigērē vandens iš avelēs pēdos ant kelio. Tuoju jis pavirto avinēliu.

Elenytē pasiēmē avinēlį ir eina toliau. Nusiveda avinēlį ī dvarą ir prašo poną, kad juos priimtų čia gyventi. Ponas juos priēmē. Kur tik Elenytē eina, ten ir avinēlį vedasi. Su juo sykiu ir miega.

Ponas nori papiauti avinēlį, bet Elenytē neduoda, vis atprašo, kad nepiautų.

Pagaliau supykęs ponas nusiveda Elenytę prie upės, užriša jai akmenį ant kaklo ir paskandina ī dugną ten, kur merkdavo dvaro linus.

Avinukas kasdieną atbēga prie upės ir žiūri ī vandenį. Žmonēs išgirsta jį kalbant žmogaus balsu:

*Elenyte seseryte,
Jau peiliai išgaląsti,*

*Ir šaukštai numazgoti,
Žada mane ponas piauti.*

O iš vandens jie išgirsta kalbant:

*Jonyti brolyti,
Didis akmuo kaklą spaudžia,
Užtieskit šilkų tinklą,
Sugausit mane.*

Išgirdę tą kalbą, žmonės tuoju sumezgė šilkų tinklą. Jį užtiesę, sugavo Elenytę ir iškėlė ją gyvą iš vandens.

Elenytė tuoju pasiėmė avinėlį, ir abu nuėjo į senąją vietą, kur Jonytis iš pėdos gėrė vandenį. Ji liepė avinėliui gerti iš avinėlio pėdelės. Avinėlis atsigėrė ir tuoju virto Jonyčiu.

Ir vėl abu nuėjo savo keliais.

Papasakojo *Bagdonas* iš Šaukoto.
Užrašė *J. Buga*, 1950. IX. 23.

RAINIUKAS

GRAŽINA TULAUSKAITĖ

Dairos rainas katinėlis,
Kur pelytės bėginėja.

Ausytes pastatęs žiūri,
Ar negrauzia spintoj sūrio,

Ar nerado lašinių...
Jie ir Rainiui būt skanu.

Štai iš kampo, jau matyti,
Išlenda pelės nosytė.

Rainis nejuda visai,
Tik jo šiaušiasi plaukai.

Ir linksma pelytė drąsiai
Trupinėlį urvan nešas.

Tik staiga ją Rainis capt...
Kam jiėjo vogt šianakt!

AŠ ŽIEMUŽES NEBIAU

STASYS DŽIUGAS

Lai sau dūksta čia žiemužė,
Ir tekaukia vėjas.
Tegu viesulai įtužę
Sode sukinėjas.

Tegul krenta baltos snaigės,
Takelius užkloja.
Tegul šaltis sniego žirgų
Per laukus atjoja.

Lai kas naktį braška sodas,
Patvorių alyvos.
Betgi aš nenusiminsiu,
Kol tik būsiu gyvas.

Su rogutėmis nuo kalno
Linksma važinėsiu,
Drabužėlius šiltų vilnų
Visuomet dėvėsiu.

ŽIEMUŽEI

JONAS MINELGA

O, žiema, žiemužė,
Piktasis šiaury,
Ko stūgaujat, užiat
Tuščiam pagiry?!

Pabalusios lankos,
Pražilus pušis.
Nematomos rankos
Mums gnaibo ausis.

Už nosies pačiupe,
Kad spaus — net skaudu,
Kai bėgam į upę
Pačiuožti ledu.

Namie būt pabodo, —
Vilioja gamta.
Bet ko nesirodai,
Saulute karšta?

Pavasario laukiam, —
Kai pievos žydės,
Kalneliais, palaukėm
Dainelės aidės.

Lietuvos kaimo vaikai ir šarmotą žiemos rytą apsnigtais laukais
drąsiai traukdavo į mokyklą

“Amerikos” klišė.

STASYS YLA

SENIS KURMIS išbudo po ilgo žiemos miego. Pasiraivė pasiraivė — kažko trūksta, kažko reikia! Pašalas jau buvo atleistas, ir jis ėmė rausti žemę. Iškišo galvą į paviršių, apsidairė. Nuo šalčio susitraukęs vievesėlis nubėgo grumstais. Pempė purp-
telėjo į šalį ir nenoromis ėmė šaukti “gyvi gyvi”.

Kurmis priėjo prie vieno kelmo, pakniso, pakniso — nėra kirmėlių! Priėjo prie kito, vėl pakniso — nėra ir čia! Šaltas vėjas pūstelėjo jam iš vieno šono. Apsisuko — iš kito šono, vos neapvertė.

— Ei - ei, toks šaltis! Suraukė kurmis nosį ir, apsisukęs, grįžo į savo urvą. Prakniurksojo visą dieną, prasmurksojo. Naktį bandė prisnūsti, bet po tokios ilgos nakties, kaip žiema, miegas nėjo ir gana. O mintys, kur buvusios nebuvusios, vis apie kirmėles ir vabalus.

— Kad gi greičiau tas pavasaris ateitų. Kitaip badu teks mirti!

Išaušo rytas. Kurmis vėl pradėjo raustis — šį kartą į kitą pusę. Kitados besiraudamas užtikdavo kirmėlaičių, o dabar — nė gyvo su-
tvėrimo. Vėl iškišo galvą į paviršių, ogi žemė balta, kaip pražilusė senelė. Drėgnas šaltis užėmė jo kvapą. Kurmis užsikosėjo.

— Na, na! Per anksti šiomet pabudau, — dar labiau suraukė jis nosį ir, vos vilkdamas kojas, grįžo atgal į urvą.

Sunkios mintys slėgė jo širdį. Kur šauktis pagalbos? Vaikai kas sau išsiskirstę, draugų nėra. Gal jaunesni, apskresni ir turi kokių atsargų. O jam, senam padribai, nė į galvą neatėjo darytis atsargų.

Kad tik vasaros sulaukčiau — būsiu šį kartą ir aš gudresnis.

Slinko sunkios varganos dienos. Kurmiui atrodė, kad nebesu-
lauksias pavasario. O šis neskubėjo ir gana. Bet štai vieną rytą pasigirdo piemens dūdelė ir galvijų maurojimas.

— Jau jau! — atsiduso senis kurmis ir, sutelkęs paskutines jėgas iššliaužė iš urvo. Pro pat nosį ropojo kirmėlaitė. Jis tik kapt ir prarijo. Akyse šviesiau pasidarė. Apsidairė į vieną pusę, į an-
rą — ogi kirmėlių! Tik velkasi, tik šliaužia! Imk ir ryk!

Senis kurmis sotinosi, kol visai atsiganė. Bet jis niekaip nega-
lėjo užmiršti išgyvento bado. O kas, jei ims ir vėl nelauktai atšals! Kur tada gausi maisto?

Jis ėmė rinkti kirmėles ir vabalus ir nešti į urvą.

Taip diena iš dienos jis triūsė. Prilydino vieną urvą, prakasė antrą — pripildė, po to paruošė trečią — ir tą užvertė. Per vasarą jis prisinešė tiek, kad būtų galėjęs ne metus, o dvejus pragyventi.

Nelauktai atėjo ankstyvas ir šaltas ruduo. Kirmėlės ir vabzdžiai išsislapstė, kažkur sulindo. Kitiems kurmiams pasidarė sunkiau rasti maisto. O senis žiūrėjo į juos ir šypsojos.

Kartą bešniukštinėdami kurmiūkščiai ėmė ir užuodė senio atsargų urvus.

— Muli, Muli! — kalbino jie, — tu tiek turi, duotum ir mums truputį. Matai, mes alkstame!

Senis tylėjo, lyg nesupratęs, ko jie nori.

— Muli, mes tave prašom, gelbėk mus nuo alkio, supranti!

— Suprantu, gerai suprantu, — šypsojosi senis kurmis. — Bet gi ir man pačiam reikia.

— Reikia, aiškus dalykas! Bet tu turi daugiau, nei vienam reikia. Tavo turtas vistiek nueis niekais, pamatysi. Kirmėlės greit pelija ir pūva.

Senis nusisuko ir nekalbėjo.

Kurmiūkščiams išėjus, jis puolėsi tikrinti savo turtą.

— Negal būt, kad taip greitai imtų pūti! — baiminosi.

Pradarė vieną sandėlį, ogi — pūva, tikrai pūva! Išsigando. Ką daryti?

Laimei — ne visos buvo supuvusios. Sveikąsias kirmėles jis perkrovė į naujus urvus, užžērė sausu smėliu, užspaudė akmenėliais, o sugedusias išmetė lauk.

Kurmiūkščiai pastebėjo išmestąsias ir labai įsiuto ant senio.

— Žiūrėk, tu jau į lauką meti, o mums vistiek neduodi!

— Neduodi, neduodi! Kad nebėra ko duoti. Matot, kiek išmečiau... Jums gera kalbėti su ta diena gyvenus, rankų prie to gero ne pridėjus. O aš valandos ramios neturėjau — ištisas dienas ant kojų ir ant kojų.

— Mes nieko iš jo negausim! — nusisuko kurmiūkščiai. Ieškokim kitos išeities! — Ir jie nuniro į miškus, kur šilčiau, kur po lapais slėpėsi vienas kitas vasarinis vabalėlis ar kirmėlaitė.

Senis gulėjo ant šono patenkintas. Jis buvo tikras, kad dabar gyvenęs ramiai iki žiemos, o ir ankstyvą pavasarį, vėl pakirdęs, turės ramias dienas. Tik jo neramino tie valkatos kurmiūkščiai. Gali jie vėl sugrįžti ir ko gera prasikasti prie jo sandėlių.

Jis klausėsi ausis ištempęs, ar nepasigirs koks garsas. Kažkas skrabtelėjo, kažkur trinkelėjo, ir vėl viskas nurimo.

Bet vieną naktį jis išgirdo baisų užimą. Kažkas bildėjo, gurguliavo, plakėsi — ir vis artyn ir artyn.

— Ūa, ūa! — pašoko, pajutęs urve drėgmę. Puolėsi prie angos. Vanduo, visur vanduo! Šoko plaukti, bet srovė pagavo, nešė kaip šapelį — nežinia nei kur, nei kaip. Permirko jo kad ir storas kailis, krėtė šiurpulys, o srovė nešė vis ir nešė.

Tik užsikabinęs už kažkokios šakos, pajuto po savim žemę. Vos vos išbrido, vos vos surado sausesnę vietelę.

— Kirmėlės! — prisiminė — Kirmėlės! — sugėlė jam širdį. — Tiek vargo, tiek prakaito, ir viskas dabar niekais nuėjo.

Senis kurmis parkrito žemėn, dūsavo. Jam atrodė, kad nėra gyvenimo. Jauni, ten miškuose, dar susiras šį tą. Jie nepražus, o jam nebėra gyvenimo!

Prasikasė naują urvą, susirangė ir užmigo anksčiau nei žiema spėjo ateiti, daugiau apie atsargas jau nebegalvodamas.

ŠUO KATĖ IR PELĖS

ZIG. GAVELIS

Kitą kartą šuva margas,
Ilgai dirbęs ir pavargęs,
Negalėjo aplankyti
Kaimynystėje šunyti.
Todėl laišką jam parašė,
Kad katė nuneštų prašė.

Katė laiko neturėjo
Ir kelionę atidėjo,
O laiškeli į palėpę
Tarp šiaudelių jinau slėpė.

Bet taukuotas laiškas buvo
Nuo šuns pirštų ir liežuvio,
Tad kai pelės jį aptiko —
Vien tik skutelius paliko.

Nuo to laiko šuva katę,
Kai sutinka ar pamato,
Klausinėja apie laišką,
Dantis rodo, pyksta — aišku.

Katė bėga į palėpę,
Kur šuns laišką jinau slėpė.
Bet to laiško nesuranda,
Sau nagus pasigalanda:
Eina gaudyti pelių,
Kam supykde su šuniu.

Žvirblis

A. VAIČIULAITIS

Straksi žvirblis sąšlavyne,
Varnai giriasi kaimynei:

“Tai man linksma ir gražu —
Dirvos pilnos avižų.

Nugliaudysiu grūdai lukštą,
Kad skilvelis nesubliukštų.

Šauksiu pačią ir vaikus,
Lėksiu į javų laukus.

Bus ulionės mano ryklei —
Neišgąsdins ir baidyklė.

Tai man linksma ir gražu —
Lysės pilnos avižų”.

Avižėlės čeža, užia,
Kai žvirblučiai kemšas gūžį.

VYTUKAS IR VOVERYTĖS

ALGIS KALVELIS

Vytukas su savo tėveliais gyveno pirmuosius metus Amerikoje.

Dideli miesto mūrai užstoja saulutės šviesą, ir maža džiaugsmo Vytuko kambarėlyje. Tėvelis ir mamytė nuolatos užimti. Jis jaučiasi suspaustas iš visų pusių, tarp tų akmenų, cemento ir plytų. Čia neišgirsi nei dagilio giesmelės, nepamatysi nei linksmai nuliuosinčio kiškučio.

Kai jie atvyko, buvo vėlyvas ruduo. Dabar žiemos pradžia. Nyku ir liūdna.

Vytukas taip norėtų pasivolioti ant žalios pievutės, norėtų išgirsti miške savo balso aidą ar paleisti akmenuką į varną, kvarksinčią medžio viršūnėje. Ne iš piktos valios! Juk jis nepataikys! Taip sau, bežaisdamas...

Tačiau viskas šioje žemėje neamžina: kaip džiaugsmas, taip ir liūdesys ir nesmagumai.

Štai žiema jau eina į pavasarį. Kai kada pasitaiko ir gražesnių dienų. Saulutė vis kyla aukštyr ir linksmiau šviečia ir šildo.

Vieną sekmadienį Vytukas su tėveliu nuvažiavo į didelį miesto parką. Medeliai dar stovėjo be lapų, bet saulutė jau visai linksmai švietė, ir papurtusiuose pumpuruose kai kur jau ėmė rodytis nežymus žalumas.

Takai buvo pilni melsvų balandžių, o iš medelio į medelį papūstomis uodegytėmis šokinėjo pilkos voverytės. Kai kada jos nusileisdavo ant žemės ir perbėgdavo taką visai pro pat vaikščiojančių žmonių kojas. Kai kuri atsisėdavo ant paskutinių kojyčių, atsiremdavo ant pasipūtusios uodegėlės ir, iškėlus priekines kojytes, lyg sveikino praeivius.

Žmonės ieškojo savo kišenėse trupinėlių ar riešutukų ir mėtė voverytėms ir karveliams. Vaikai riešutėliais ir grūdėliais tuos gyvulėlius ir paukštėlius prisiviliodavo visai arti.

Ir Vytukui tėvelis nupirko maišelį pakepintų kukurūzų grūdėlių. Vaikas mėtė grūdėlius ant žemės, o voverytės ir balandžiai juos rinko. Šiandien lesintojų buvo labai daug, ir gyvulėliai buvo nealkani. Kai kurie net nepažiūrėdavo į pabertus trupinėlius.

Tačiau vaikas džiaugėsi visa savo maža širdele. Tik vakaro tamsa privertė juos grįžti namo. Vytukas jautėsi lyg paskaitęs pačią gražiausią pasaką. Ne iš knygelės, kurias jis visas buvo jau perskaitęs, kiek jų turėjo, bet iš paties gyvenimo.

Tą naktį Vytuko sapnuose burkavo balandžiai ir pakeltomis priešakinėmis kojytėmis ir papūstomis uodegėlėmis šokinėjo voverytės. Visa savaitė buvo pilna voverėčių ir balandžių. Net ir mokykloje mokytoja dažnai Vytuką turėdavo pažadinti lyg iš miego. Iš savo santaupų jau iš anksto prisipirko riešutėlių ir grūdėlių, kad ateinantį sekmadienį tikrai gražiai galėtų pavaišinti parko gyvulėlius.

Bet sekmadienis išaušo šaltas ir vėjuotas. Stori debesų sluoksniai buvo užkloję saulutę, o vėjas buvo ledinis, lyg iš pačios tolimiausios šiaurės neštų šalčio bangas. Sunku buvo Vytukui prisiprašyti tėvelį tokią dieną važiuoti į parką.

Parko takais praeidavo tik vienas kitas žmogus. Ir tai ne pasivaikščiodamas, tik kur nors skubėdamas tiesesniu keliu. Niekas šiandien trupinėliais ir grūdėliais nevaišino voverėlių ir balandžių. Jie buvo alkani ir lindo tiesiog prie rankų. Balandžiai užiančiais sparnais sukosi apie juodviejų galvas, kitas nutūpdavo įsidrąsinęs ir ant peties, griebė iš rankų grūdėlius. Tik kai Vytukas norėdavo savo rankute kurį nors paglostyti, tas mikliai purpteldavo į šalį.

Viename parko tankumyne juodu užtiko voverėms įtaisytų inkilėlių ir drevių. Ten buvo geresnė užuovėja, ir vėjas ne taip giliai lindo pro kiekvieną Vytuko drabužėlių plyšėlį. Voverėlių ten susirinko visas pulkelis. Viena už kitos, nuvydamos savo varžoves, griebė beriamus grūdėlius ir riešutėlius. Viena voverytė taip įsidrąsino, kad užšokdavo Vytukui ant rankos ir pagriebdavo duodamą riešutuką. Paglostyti ir ši nesidavė.

Tą vakarą Vytukas grįžo dar labiau atgijęs. Kai naktį už lango blaškėsi vėjas, Vytukui atrodė, kad jis girdi karvelių burkavimą ir jų sparnų ūžesį, o kai mamytė jį užklostė, jis sapnavo, kad voverytė savo uodegėle jam pabraukė po smakreliu.

Ir taip beveik kiekvieną sekmadienį Vytukas lankėsi parke. Vytuko voverėlė taip prijunko, kad ji be baimės užšokdavo jam ant pečių, užsilipdavo ant rankytės ir leisdavosi net pabraukti per uodegėlę. Ji iš tolo atbėgdavo pas Vytuką ir pakeltomis priekinėmis kojytėmis lyg sveikindavo jį.

Kai pavasaris susprogdino medžių pumpurus ir nauju žalumu apibėrė žiemą styrėjusias plikas medžių šakas, Vytukas ne kiekvieną sekmadienį atvykdavo į parką. Jam atsirado ir daugiau pramogų bei išvykų. Labai jis mėgo pajūrį, sraigčių kiautus, bangų nuzulintus įvairiaspalvius akmenėlius. Statydavo iš smėlio pilis ir leisdavo jas bangoms sugriauti. Bet savo voverėlės jis neužmiršo. Voverėlė taip pat iš tolo pažindavo Vytuką. Kai būdavo soti, ji gautus iš Vytuko riešutukus užkasdavo į žemę, gražiai kojytėmis tą vietą užtapnodavo, kad kas nors nerastų ir jos riešutukų neišvogtų.

Ir taip šiame naujame krašte Vytukui pasidarė įdomus gyvenimas.

Tokia buvo LIETUVA

5. KUNIGAİKŠČIO PILYJE

VACLOVAS ČIZIONAS

Medinė pilis. Paežerėje, pelkių ir miškų apsupta, ant neaukšto, bet gerokai erdvaus kalnelio stovi vieniša pilis. Ją supa iš vienos pusės ežero krantas, iš antros statūs į ežerą įtekančio upelio skardžiai, o iš likusių šalių — klampios pelkės ir miškas. Į pilį veda labai nežymus kelelis, vingiuojąs tarp miško medžių iki pilį apsupančio griovio. Per griovį yra permestas paprastų netašytų rąstų tiltas, lengvai išardomas pavojui artėjant.

Svarbiausia pilies ginamoji dalis — medinė siena iš milžiniško storumo rąstų, glaustai sustatytų į pylimą, juosiantį pilį aplinkui. Toje sienoje tėra tik vieni vartai, įrengti sargybos bokšto apačioje. Bokštas, kaip ir pilį juosianti siena, medinis. Jo vartų anga uždaroma labai storomis ąžuolinėmis durimis, kurias vienas vyras gana sunkiai beišgali varstyti. Aukščiau vartų angos, bokšto sienoje, matyti siauručio lango pavidalo šaudomoji anga, o bokšto viršuje — stebimoji aikštelė, uždengta šiaudais dengtu stogu ant keturių stulpų. Iš tos aikštelės matomas ne tik visas pilies kiemas su visais trobesiais pilyje, bet ir visa pilies artimoji apylinkė.

Pilies viduje trobesiai visi mediniai. Žymiausias iš visų trobesių — kunigaikščio gyvenamasis namas, stovįs pilies kiemo viduryje. Iš gražaus prieangio, padabinto piaustinėtais stulpeliais, įeinama į priemenę, kurios sienos apkabinėtos ginklais ir drabužiais. Iš priemenės pro vienas šonines duris patenkama į erdvią menę, kunigaikščio svečių priėmimo kambarį. Kitos dvi durys priemenėje veda į gyvenamąsias patalpas ir virtuvę. Likusieji pilies gyvenamieji trobesiai skiriami kunigaikščio tarnams ir kariam gyventi. Kiek atokiau nuo jų, pilies sienos prišlieti, stovi ūkiniai trobesiai: arklidės, klėtys, jaujos ir įvairūs sandėliai.

Medžiotojai grįžta. Bokšto sargybiniš, nuolat besidairąs iš stebimosios aikštelės po apylinkę, pažvelgė į vakarop rie-

dančią saulę, į ištuštėjusį pilies kiemą, ir vėl atsirėmė į stogą, palaikantį stulpą.

Nuobodį jam ši diena: kunigaikštis su artimaisiais bajorais ir savo kariais nuo pat ryto medžioja apylinkės miškuose, tarnai ir vergai dar negrįžę iš lauko darbų, todėl pilyje tuščia ir tylu. Nėra su kuo žodį prasiatarti nei pajuokauti.

Kažkur toli sugaudė rago balsas. Antras ir trečias atliepė jam miškų tankumynuose. „Medžioklė jau baigta“, — pagalvojo sujudęs sargybinis ir ėmė atidžiai stebėti medžių viršūnėmis liūliuojantį mišką. Po kiek laiko vėl pasigirdo rago balsas, tik jau visai arti pilies. Tuoju pat išniro iš medžių tankmės raitelis ir šuoliais jojo artyn. Bokšto sargybinis pažino jame vieną kunigaikščio medžioklės dalyvių, pridėjo prie lūpų trimitą ir papūtė iš visų jėgų. Trimito garsas toli nuaidėjo miško plotuose. Pirmam raiteliui įsuoliavus pro atvirus vartus į pilies kiemą, iš miško pasirodė ir visas medžiotojų būrys.

Pirmuoju jojo ant gražaus širmio vidutinio ūgio petingas vyras. Jis dėvėjo trumpus, tik liemenį dengiančius, iš vielos nertinius šarvus, ant kurių per petį buvo perkabintas lankas. Prie odinio, blizgančiomis sidabro sagtimis susegto, diržo kabėjo dviašmenis kardas odinėse makštyse, strėlių makštis ir medžioklinis, sidabro vinimis ir žiedais išpuoštas, ragas. Jaunas dar raitelio veidas buvo stipriai saulės ir vėjo nugairintas. Kai šis raitelis apsisukdamas linksmi šypneli ir prataria kelis žodžius dviem čia pat už jo jojantiems senesnio amžiaus bajorams, iš viso būrio girdėti linksmas juokas ir pritarimas. Visi likusieji raiteliai buvo ginkluoti ietimis, kardais, kirviais bei lankais su strėlėmis.

Viso būrio užpakalyje jojo tarnai ir nešė ant greta vedamų arklių medžioklės laimikį. O būta jo tikrai nemažo! Dvejeto arklių traukiamame vežime gulėjo didelis tamsiai rudas lokys ir pora šernų. Ant keleto paskui vedamų arklių nugarų buvo prikrauta stirnų, zuikių ir kitų mažesnių žvėrių.

Kunigaikščio puota. Vos įjojus pačiam pirmutiniam raiteliui į pilies kiemą ir garsiai šūktelėjus į arklidžių bei tarnų gyvenamųjų namų pusę, iš ten pasirodė pora žmonių. Jie palaukė ties vartais, kol juose pasirodė pirmasis būrio raitelis. Žemai jam nusilenkdami, jie padėjo jam nušokti nuo balno ir nusivedė jo žirgą arklidžių link. Iš įvairių pilies kampų pradėjo rinktis joje likę seniai, moterys ir vaikai. Čia pat atsirado ir iš lauko grįžę darbininkai, vergai ir kunigaikščio laukų nuomininkai, nelaisvieji ūkininkai. Visi susidomėję sukinėjosi aplink nuo žirgų nulipančius raitelius ir jų medžioklės laimikį. Vienas iš senesniųjų pilies gyventojų prisiartino prie pirmojo raitelio ir garsiai prabilo:

— Sveikiname, kunigaikšti, su gausiu medžioklės laimikiu!

— Sveikiname, sveikiname! — ėmė šaukti visi medžioklėje dalyvavę ir nedalyvavę pilies gyventojai.

Kunigaikštis šypsodamasis apsidairė minioje ir, pamojęs ranka keliems įžymesniems savo medžioklės svečiams, kartu su jais įėjo į didžiojo pilies namo vidų.

Kieme likusieji šūkaudami tvarkė medžioklėje nukautuosius žvėris, skirstydami juos puotos stalui ir tolimesnei atsargai bei kailiams. Tuoju pat buvo sukurtas kiemo viduryje didelis laužas. Tarnai, pačiupe vieną šerną ir porą stambesnių stirnų, išskrodė jų vidurius, stirnoms numovė ir kailius ir, pamovę ant ilgų geležinių iešmų, pakabino juos viršum laužo ugnies. Greitai pilies kieme pakvipo sviltomis kepama mėsa. Laužo ir besileidžiančios saulės šviesoje žmonių minia linksmai klegėjo, statydama ilgus stalus puotai po atviru dangumi.

Kunigaikščio menėje taip pat linksma ir trukšminga. Ant ilgo stalo, pastatyto menės viduryje, jau garavo iš didelių molinių dubenių įvairūs mėsiški patiekalai. Čia pat stovėjo dideli ąsočiai su midumi.

Pats šeimininkas ir jo svečiai, nusiėmę šarvus ir ginklus, sėdosi už stalo. Kunigaikštis, sėdėdamas stalo gale, paėmė į rankas didelį geriamąjį tauro ragą ir, pripylęs jį midaus, pakėlė aukštin, sušukdamas:

— Geriu už laimingą medžioklės pabaigą ir už svečius!

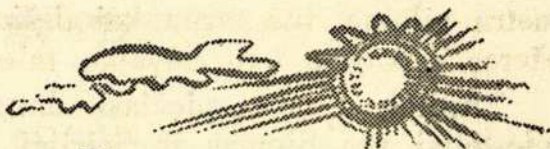
— Už tavo laimę ir sveikatą, kunigaikšti! — sušuko atsakydami jo svečiai.

Išgėrę savo ragus, visi godžiai griebėsi valgio. Pirštais imdami mėsą iš dubenių ir dažnai atskirdami peiliais mažesnius jos gabalus, dėjo ją tiesiai į burną, kita ranka imdami duonos riekės iš medinių lėkščių. Tarnai nešė iš virtuvės kas kartą vis naujos žvėrienos ir pilstė svečiams midaus sklidinus ąsočius. Kieme girdėjosi linksmos dainos ir minios klegesys. Kunigaikštis liepė nepagailėti midaus ir kieme puotaujantiems medžioklės dalyviams, pilies kariamams ir tarnams. Laužo ir patekėjusio mėnulio šviesoje kiemo puotautojai valgė ir linksminosi, kaip didžiausios šventės metu.

Kai kunigaikščio svečiai jau buvo gerokai nutildę savo alkį ir troškulį, menėje pasirodė nemažiau linksma, kaip ir kieme. Plevėsuojančių riebalinių ir dervinių žibintų šviesoje svečių veidai atrodė raudoni ir įkaitę, kaip pirtyje. Visiems linksmai savitarpyje beklegant, senas bajoras Mantrimas už visus garsiau prabyla:

— Visa būtų gerai šioje pilyje ir visoje apygardoje, tik viena čia spraga jaučiama jau ne nuo šiandien...

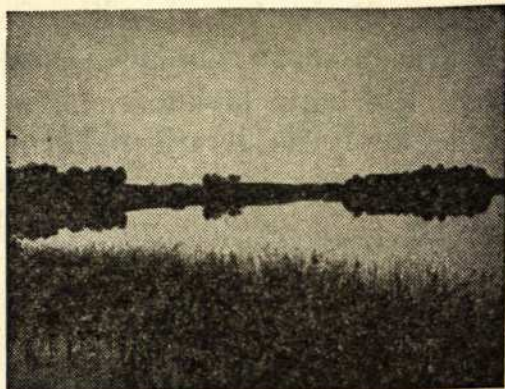
(*Bus daugiau*)

PO TĖVYNĖS *DANGUMI*

DUSIA

A. BENDORIUS

Mūsų tėvynėje yra labai daug gražių ir įdomių vietų. Apie kai kurias jų noriu papasakoti ir malonesiems “Eglutės” skaitytojams. Pradėkime nuo Dzūkijos.

Pietų Lietuvoje yra labai didelis ežeras, vardu *Dusia*. Jis yra plačiai pagarsėjęs visoje mūsų Tėvynėje. Mat, Dusia buvo vienas didžiausių Nepriklausomos Lietuvos ežerų. Tai iš tikrųjų yra į ką pasižiūrėti! Kai stovėdamas viename krante žvelgi skersai per ežerą, tai vos, vos gali įmatyti priešais esantį kitą krantą. Dusia beveik pustrčio karto didesnė už didžiausią Žemaičių — Lūkšto ežerą, o garsųjį Sūduvos Vištytį pralenkia visu trečdaliu. Jeigu būtų galima išleisti jos vandenį ir dugną paversti dirvožemiu, tai ežero vietoje galėtų įsikurti 155 ūkiai, kiekvienas po 15 ha. Jo plotas yra apie 10 amerikoniškų ketvirtainių mylių.

Tačiau Rytų Lietuvoje, kuri ligi 1939 metų buvo užimta lenkų, randame penkis ežerus, kurių kiekvienas yra žymiai didesnis už Dusią. Taigi Lietuvoje yra nemaža didelių ežerų, o mažesniųjų priskaičiuojama per 2000!

Dusia yra apvaliai pailga, lyg koks milžiniškas vandens lašas pasiliejęs lygumos įdubime. Panašaus pavidalo yra ir kiti du kaimynai ežerai, tyvuliuojantieji netoli jos į rytus — tai Metelys ir Obelija. Visi šie trys didieji Dzūkų ežerai turi lygius, dažniausiai nestačius krantus ir neturi nei salų, nei pusiasalių. Ir gilumu jie nepasižymi. Štai plačioji Dusia savo giliausioje vietoje yra tik 32

metrų gilumo, tuo tarpu kai dešimtį kartų už ją mažesnis Ančios ežeras (šiaurėje nuo Suvalkų miesto) turi 108 metrus gilumo!

Aplink Dusią spiečiasi daug kaimų sodybų. Artimiausieji miesteliai yra Simnas ir Seirijai. Tačiau garsiausia padusių vietovė yra Kryžiai. Ten kasmet per Sekmines ir per Petrines dešimtys tūkstančių žmonių suplūsdavo į garsiuosius atlaidus.

Čia suvažiuodavo ir sujodavo savo ristais sarčiais ir juodbėriais dzūkai iš daugiau kaip dešimties aplinkinių parapijų: iš šiaurės — Simno, Krokelaukio, Krosnos, Miroslovo, iš pietų, vakarų ir rytų — Rudaminos, Lazdijų, Seirijų, Kučiūnų, Veisiejų, Leipalingio. Čia susitikdavo giminės, seni pažįstami, susipažindavo jaunimas.

Plačiuose laukuose, kurie supa prie Dusios stovinčią seną medinę koplytėlę ir tris pakrypusius kryžius jos šventoriuje, būdavo, po pamaldų tik klegena, skamba jaunimo juokas, šnektos, žvengia žirgai ir marguoja, liūliuoja žmonių minios.

Ir ko čia nepamatysi! Suversti kalnai riestainių, įvairiaspalvių saldinių, pyragaičių, visokių žaislų, peiliukų, dūdelių ir kitokių margumynų. Verteivos jų iš visur priveždavo, kad tik akį patrauktų ir pinigą prisirinktų.

Tačiau labiausiai smalsumą keldavo gyvačių pardavėjai. Jie prisigaudydavo gyvų, mirtinai nuodingų gyvačių didžiausiame Lietuvos gyvatyne — pelkėse apie Žuvinto ežerą (esantį į šiaurę nuo Dusios), suleisdavo jas į butelius ir pardavinėdavo žmonėms. Sakoma, kad gyvatė, sušerta su pašaru, padidinti kiaulių ir arklių ėdumą, gyvuliai gražesni pasidarą.

Dusia gana žuvingas ežeras. Joje pagaunama daug įvairių žuvų, iš kurių skaniausios — siliavos. Šiame ežere daugiausiai žvejyba vertėsi Metelių bažnytkaimio žvejai. Šis miestelis įsispraudęs tarp Dusios ir Metelio ežerų. Meteliškiai į Kryžius atplaukia valtimis.

Dusia, kaip ir daugelis Lietuvos ežerų, turi padavimų. Štai, vienas, kuris aiškina ežero vardo kilmę. Buvę šitaip:

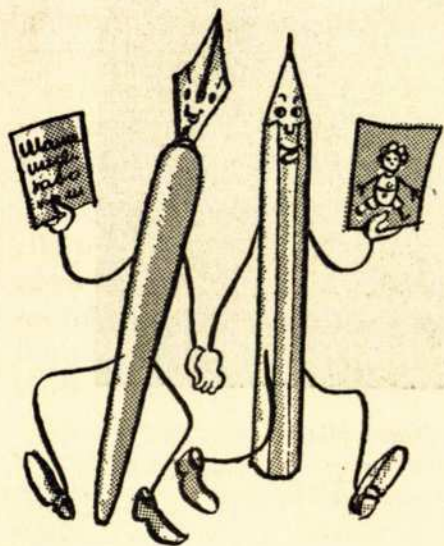
Labai, labai seniai žmonės pamatę padangėmis atūžiantį, atšniokščiantį didelį mėlyną ežerą. Lyg koks tamsus debesis jis slinkęs vis artyn. Visi išsigandę drebėjo, kad tik ežeras nenusileistų ant jų ir kad visa, kas tik gyva, nepaskandintų. Reikėjo atspėti nežinomą ežero vardą, ir tada jis nusileis toje vietoje, kurioj tuo metu padangėje plaukia. Visi spėlioja, kad tik priverstų ežerą nusileisti, kol jis dar ne ties jų galvomis. Bet niekas atspėti negali, o ežeras vis artėja ir artėja.

Pagaliau pas vieną moterėlę, kuri gyveno miško trobelėje, atbėga išsigandusi, uždususi mergaitė. Moterėlė staiga paklausia mergaitę: kodėl tu taip uždususi!? Tuo akimirksniu ežeras nusileidęs, nes buvęs ištartas žodis, labai panašus į slaptąjį ežero vardą — Dusia.

PLUNKSNA IR PIEŠTUKAS

VYTĖ NEMUNĖLIS

Rašo plunksna ir pieštukas,
Vienas žodi, — kitas du,
O aš vyras nedidukas
Paskaitau juos be klaidų

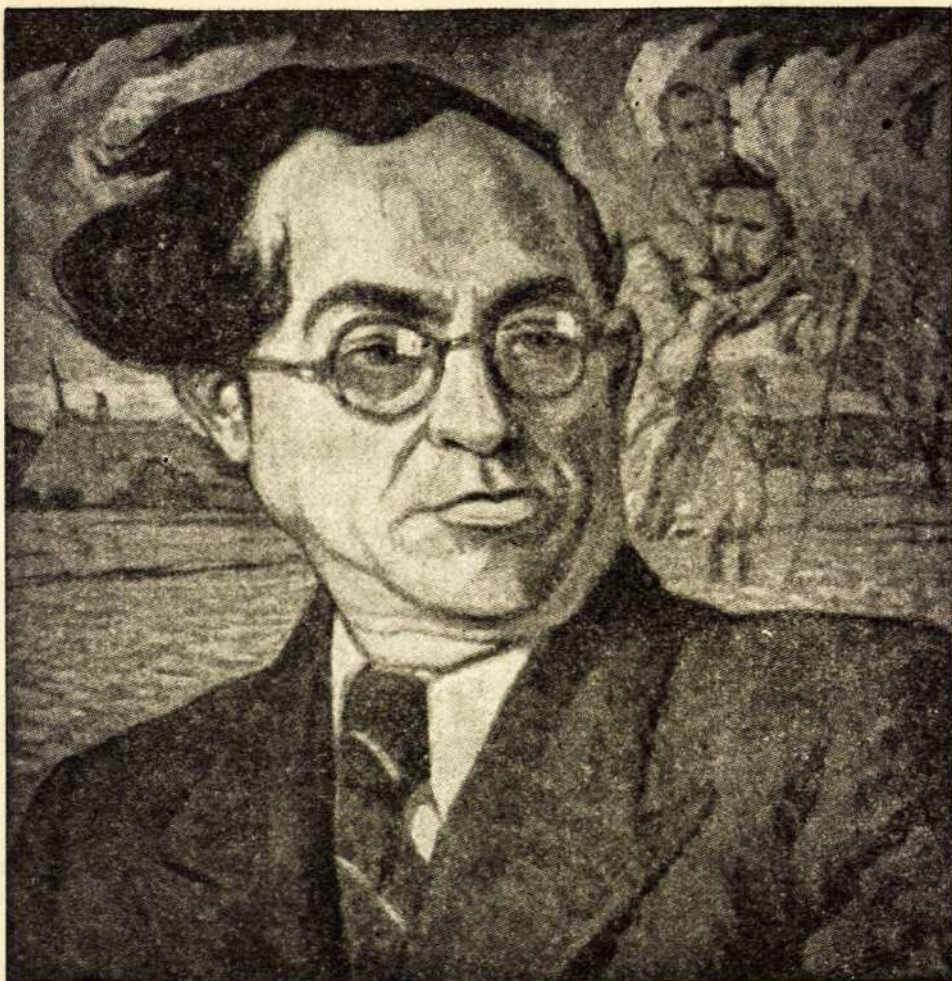
Plunksna rašo: — Kelkis rytą,
O pieštukas: — Netingėk.
Uždainavęs ramta - drita,
Mokyklėlėn greitai bėk.

Plunksna rašo: — Neškis plunksną.
O pieštukas: — Ir mane,
Ir rašyk smagus ir linksmas,
Nesėdėk kaip kamine.

Rašo plunksna ir pieštukas,
O su jais ir aš rašau, —
Va, jau pilnas puslapiukas,
Paskaityt visus prašau.

Skaito mokytojas mūsų,
Skaito tėtis ir mamytė.
Katinėlis kraipo ūsą —
Dar nemoka jis skaityti.

Bernardas Brazdžionis — Vytė Nemunėlis

Dail. A. Varno kūrinys

MŪSŲ AUTORIAI

Vytė Nemunėlis

Mažiesiems jis yra Vytė Nemunėlis, didesniems ir paaugusiems — Bernardas Brazdžionis. Šis žymusis Lietuvos poetas yra gimęs 1907 m. Vabalninke. Gimnaziją baigė Biržuose. Kauno universitete studijavo nuo 1929 iki 1934 metų.

Rašyti pradėjo dar gimnazijoje bebūdamas. Pirmieji jo kūrinėliai, pasirašyti Vytės Nemunėlio vardu, buvo išspausdinti 1924 m. vaikų laikraštelyje "Žvaigždutėje". Pirmasis mažiesiems eilių

rinkinys "Mažųjų pasaulis" išleistas 1930 metais. Po poros metų išėjo jo "Drugeliai". Už "Kiškio kopūstus" V. Nemunėlis laimėjo Liet. Raud. Kryžiaus 1936 metų literatūros premiją.

Iš po jo plunksnos knygos mažiesiems pasipylė, kaip iš gausybės rago. Štai bent jų pavadinimai: "Algirdukas pupuliukas ir Kazytė jo sesytė", "Purienos", "Vyrai ir pipirai", "Laiško kelionė", visiems jauniems puikiai žinomas "Meškiukas Rudnosiu- kas" (čia galime pasakyti, kad

jo yra parengta spaudai antroji laida su labai gražiomis dail. V. Stančikaitės iliustracijomis), "Dėdė Rudenėlis", "Gintaro kregždutė", "Pavasario upeliai", "Kalėdų senelis", tremtyje išleistos dvi knygelės — "Tėvelių namečiai" ir "Mažoji abėcėlė". Dabar yra parengta ir spausdinama eilių knyga (dail. P. Osmolskio iliustruota) "Pietų vėjelis" (šiame nr. įdėti V. Nemunėlio eilėraščiai yra iš tos naujosios knygelės). Dar Lietuvoje išleistas vertimas iš vokiečių k. — "Miško mokykla".

Tur būt, nerasime nė vieno jaunojo skaitytojo, kuris V. Nemunėlio nežinotų ir jo nemėgtų. Tas nepaprastas jo kūrinėlių pasisekimas rodo, kad jis labai puikiai moka mažiesiems parašyti.

Jaunieji mūsų skaitytojai Amerikoje ir kituose laisvuose kraštuose B. Brazdžioniui - Vytei Nemunėliui bus visada dėkingi už tokio gražaus "Eglutės" laikraščio sukūrimą.

Redaktoriaus darbą dirbti B. Brazdžionis yra nuo seno įgudęs. Lietuvoje jis yra redagavęs "Lietuvos Studentą", "Ateities Spindulius", "Pradalges", "Dienovidį" ir kt. Ne tik redagavo, bet ir rašė straipsnių, recenzijų. Daugiausia, žinoma, parašo poezijos.

B. Brazdžionio poezijos knygų skaičius suaugusiems kiek mažesnis, bet pačios knygos čia daug stambesnės. Jaunieji skaitytojai ne vieną ir šių knygų jau bus skaitę, ne vieną eilėraščių deklamavę. Čia duosime tų knygų sąrašą: "Baltosios dienos" (1926 m.), "Amžinas Žydas", "Krintančios žvaigždės", "Ženkilai ir stebuklai", "Kunigaikščių miestas" (1939 m. valstybinė literatūros premija), "Per pasaulį ke-

liauja žmogus" (rinktinė poezija), "Svetimi kalnai" (1945 m. Švietimo Valdybos liter. premija), "Šiaurės pašvaistė". Turi spaudai paruošęs du eilėraščių rinkinius. Nuolatos teberašo, dalyvauja literatūros vakaruose, spausdina savo kūrinius laikraščiuose. Tėvynės meilė ir žmogaus kelionė per pasaulį į amžinybę yra svarbiausieji B. Brazdžionio poezijos motyvai.

Dėl susidėjusių aplinkybių B. Brazdžionis iš savo mylimos "Eglutės" redaktorių yra pasitraukęs (tikėkime, kad jis vėl kada nors į tą vietą grįš), bet jos puslapiuose jis ir toliau kalbės į jaunuosius skaitytojus savo kūriniais.

Literatūros premijos ir konkursai

Dienraštis "Draugas" yra paskelbęs 1951 metų literatūros premiją (1000 dol.) už lietuvišką romaną, o kultūros žurnalas "Aidai" kitą premiją (500 dol.) už bet kokią lietuviškos grožinės literatūros knygą.

Praėjusių metų pabaigoj "Draugo" eilėraščių konkurse pirmąją premiją laimėjo "Eglutės" mąlonusis bendradarbis L. Žitkus - Žitkevičius, antrąją — S. Pipiraitė, o trečiąją — J. Kruminas.

Praėjusių metų "Draugo" novelių konkurse laimėjo premijas: Jankevičiūtė, A. Baronas ir N. Mazalaitė.

Literatūros Draugijos Čikagoje konkurso premijas laimėjo A. Baronas, A. Tulys ir J. Švaistas - Balčiūnas. Matome, kad "Eglutės" skaitytojams gerai pažįstamas rašytojas A. Baronas praėjusiais metais laimėjo net dvi premijas.

MOKYKLOS IR Mes

New Yorkas. Praėjusių metų gruodžio 30 dieną Lietuvių Šeštadieninėje mokykloje Brooklyne buvo Kalėdų Eglutė. Programą atliko mokytojų vadovaujami mokiniai. Suvaidinta J. Kuzmickio "Leiskit į tėvynę". Režisavo mok. B. Kulys. Vaidino mokiniai: E. Adomaitis, D. Kaunaitė, G. Malinauskaitė, G. Naujokaitis, R. Remeza, A. Šaulys, V. Šetikas, J. Švelnytė, A. Šileikytė, J. Ulėnas, S. Zatorskytė ir kt.

Mokyklos mišrus choras, vadovaujamas op. sol. V. Jonuškaitės, vienu ir dviem balsais padainavo šešias lietuviškas daineles. Mok. J. Matulaitienės paruošti šokėjai gražiai pašoko "Pas močiutę augau" ir "Kalvelį". Pirmasis skyrius, vadovaujamas mok. L. Vilkutaitienės, inscenizavo V. Nemunėlio "Mažąją abėcėlę". Sėserys A. ir L. Šileikytės paskambino pianinu du kalėdinius dalykėlius. Deklamatoriai — A. Šileikytė, B. Šetikaitė, M. Sidzikauskaitė, J. Švelnytė, D. Kaunaitė, N. Kleizaitė, D. Minkūnaitė, E. Adomaitis — padeklamavo L. Žitkevičiaus, Vytės Nemunėlio, B. Brazdžionio ir V. Šimaičio eilėraščių.

Kalėdų Senelis, be kitų dovanėlių, kiekvienam įteikė ir po gražią lietuvišką knygelę. Eglutę papuošė ir viską organizavo Tėvų Komitetas. Pavyko gražiai.

Mokykloje yra 5 klasės, kuriose mokosi apie 90 mokinių.

Diepholz, Vokietija. Čia veikia vienintelė lietuviška gimnazija tremtyje. Yra 8 klasės. Mokiniams įsteigtas bendrabutis. Vokiečių valdžia po didelių pastangų, tokią gimnaziją atidaryti leido, bet jai paramos neduoda. Patys lietuviai yra neturtingi, kad ją pajėgtų išlaikyti. Dėl to jie šaukiasi kituose kraštuose gyvenančių lietuvių pagalbos. Jie rašo: "Gimnaziją įkūrėm, mokinius sukviėtėm, bet kai reikia juos išlaikyti — mūsų jėgos nebeišneša. Mokinių tėvai, patys būdami vieni iš vargingiausių Europos skurdeivų, jokių būdu negalėtų apmokėti už savo vaikų mokymą ir maitinimą".

Aukas prašo siųsti: PLB Vokietijos Krašto Valdyba (P. Karalius), (21) Bad Salzungen, Baumstr. 17, Germany.

Labai įdomus žaidimas "Kelionė aplink Lietuvą" bus įdėtas kitame "Eglutės" numeryje.

Mokytojas: — Kada gimė Kolumbas?

Mokinys: (Tyli)

Mokytojas: — Juk matai knygų parašyta.

Mokinys: — Aš maniau, kad tai jo telefono numeris.

LAIŠKAI Skaitytojams

1. Praėjusių metų pabaigoje susidarė tokios sąlygos, kad "Eglutė" pradėjo veltis. Vienas numeris visai negalėjo išeiti. Už tai skaitytojai labai atsiprašomi.

Šiais metais "Eglutė" išeis reguliariai kiekvieno mėnesio pabaigoje. Nors darbas ir popieris brangsta, bet jos prenumeratos kaina paliekama ta pati. Norima, kad ji būtų nebrangi, prieinama visiems. Praėjusiais metais gautų iš prenumeratos pinigų neužteko. Leidėjui reikėjo daugiau kaip 1000 dol. primokėti. Per maža buvo skaitytojų. Šiais metais reikia būtinai skaitytojų skaičių padidinti. Čia labai daug galėtų padėti tie, kurie jau yra "Eglutės" skaitytojai, prikalbindami savo draugus ir pažįstamus. Be skaitytojų padidinimo "Eglutės" tobulėjimas yra visiškai neįmanomas.

Leidėjas, redaktorius ir administratorius darys visa, kad "Eglutė" būtų ir graži, ir įdomi ir kad laiku pasiektų savo skaitytojus. Jei kartais ne taip padaroma, kaip skaitytojai ir laikraščelio vadovybė norėtų, tai čia kaltos tos darbo sąlygos, kuriose tenka dirbti. Norisi priminti, kad redaktorius dirba visą dieną fabrike ir gyvena New Yorke, leidėjas gyvena Lawrence, administratorius — Brocktone, o spaustuvė yra Putname. Tarp mūsų ryšį palaiko paštas, bet tam reikia laiko.

Mielieji bendradarbiai parašo "Eglutėi" taip pat tik aukodami savo trumpą ir labai reikalingą poilsį. Praėjusiais metais jie už savo darbą negavo nė cento net pašto išlaidoms padengti. Nuo skaitytojų skaičiaus ir jų geros valios priklausys, ar Leidėjas galės šiais metais ištesėti savo pažadą nuolatiniams bendradarbiams bent kiek primokėti.

Vaiduokliai, jūs nenurimkit, kol priprašysit, kad tėveliai jums užsakytų "Eglutę". Tėveliai, nepamirškite, kad geresnės dovanėlės savo vaiduokliams nerasite, kaip "Eglutės" prenumerata.

* * *

2. Viršelio antrajame puslapyje jūs rasite redakcijos ir administracijos adresus. Pinigus ir laikraščelio užsakymus siųskite tik administratoriui. Redaktoriui

rašykite tik turinio reikalu, siųskite žinių, atsakinėkite į jo duodamus klausimus, kurkite ir siųskite savo kūrinėlių.

Pasikeitus adresui, kuo skubiausiai savo naują adresą praneškite administratoriui.

* * *

3. Taškų Dėdė jau pabaigė savo ilgokai užtrukusias atostogas ir vėl pradeda darbą. Netrukus jis paskelbs praėjusių metų taškų laimėtojus ir paskirs dovanėles. Šiais metais taškų rinkimas pradėdama iš naujo. Visi galvokite ir rašykite. Bus duodama įvairių uždavinių. Ir patys, skaitytojai, sugalvokite uždavinių. Jei uždavinys tiks "Eglutei", tai jo autorius gaus penkis kartus tiek taškų, kiek bus taškų skiriama jo sprendėjui. Į šį numerį uždavinių įdėti dar nespėta.

Bet jau ir dabar galima po keletą taškų laimėti atsakant redaktoriui: "Šiame Eglutės numeryje man labiausiai patiko": eilėraštis, pasaka ar apysakaitė, straipsnis, paveikslas. Už kiekvieną atsakymą skiriama po vieną tašką (vadinasi, jei į visus keturis klausimus atsakysite, laimėsite keturis taškus). Nepraleiskite neatsakę nė vieno numerio! Rašyti redaktoriaus adresu. Taip pat parašyti savo adresą, vardą ir pavardę, amžių.

* * *

4. Redaktorius labai laukia žinių iš mūsų mokyklų gyvenimo. Rašykite, kokius parengimus turėjote, kaip mokotės, kuo domitės. Siųskite parengimų nuotraukas. Nebijokite, jei aprašysite su klaidomis ar nesklandžiai. Redaktorius pataisys. Svarbu, kad žinios būtų surinktos teisingos. Rašykite ir patys rašinėlių, eilėraščių. Tegul "Eglutė" prirašo ne vien tik suaugusieji rašytojai. Mažieji rašytojai galės gauti "Eglutėje" savo kūrybos atskirą skyrelį. Taigi laukiame jūsų laiškų.

REDAKTORIAUS ADRESAS:

Pr. Naujokaitis, 59 South 3rd St., Brooklyn 11, N. Y.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS:

EGLUTĖ, P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass.

Šio numerio viršelis ir iliustracijos dail. P. Osmolskio. Paskutinio viršelio puslapio klišę paskolino "Gabija". Vytės Nemunėlio eilėraščiai iliustruoti spaudoje esančios knygos "Pietų Vėjelis" klišėmis.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

